

Positiepaper Stichting Vluchteling

Samenvatting

Het Europees Parlement stemt dinsdag 1 april over een steunpakket van vier miljard euro van de Europese Commissie aan Egypte in de vorm van leningen. Dit is onderdeel van een breder steunpakket dat loopt van 2024 tot 2027 van in totaal 7,4 miljard euro aan economische steun. Hiervan is al een miljard euro overgemaakt naar de Egyptische overheid.

Dit gehele steunpakket is gepresenteerd naast het Strategisch Partnerschap tussen de EU en Egypte. Dit Partnerschap werd op 17 maart 2024 gepresenteerd en omvat zes thema's: 1) politieke relaties, 2) economische stabiliteit, 3) handel en investeringen, 4) migratie, 5) veiligheid en 6) demografie.

Binnen dit Partnerschap geeft de Europese Unie 600 miljoen subsidie aan de Egyptische overheid waarvan 200 miljoen binnen het thema 'migratie' wat waarschijnlijk uitgegeven wordt aan extra grensbewaking capaciteiten. Stichting Vluchteling begrijpt de wens van de Europese Unie om de bevolking van Egypte te ondersteunen maar maakt zich grote zorgen over de afspraken die de Europese Unie met Egypte maakt over deze financiering. Specifiek over het inzetten van financiering voor mogelijke extra grensbewaking.

Meer dan 1,5 miljoen mensen zijn naar Egypte gevlucht na het uitbreken van het conflict in Soedan. Meer dan 900.000 vluchtelingen zijn momenteel geregistreerd bij UNHCR waarvan meer dan 70% uit Soedan komt en 15% uit Syrië. Ook zijn er vluchtelingen uit bijvoorbeeld Eritrea, Ethiopië en Jemen die in het land verblijven. De situatie voor vluchtelingen in het land is vaak erbarmelijk. Wanneer vluchtelingen in Egypte aankomen moeten zij zich registreren bij UNHCR als vluchteling. De wachtlijst hiervoor is echter meer dan twee jaar. Al deze tijd lopen zij het risico om gedwongen uitgezet te worden naar hun land van herkomst. Ook alleenstaande kinderen worden uitgezet. Totdat de registratie als vluchteling is voltooid, is ook de toegang tot diensten zoals medische zorg en educatie voor kinderen amper toegankelijk doordat er in praktijk voor moet worden betaald.

De afspraken bevatten nu amper tot geen afspraken over mensenrechten, rechten van vluchtelingen specifiek en monitoring van de uitgaven van het geld. Dit terwijl naast de moeilijke situatie voor vluchtelingen in het land mensenrechten in het gehele land onder druk staan. Freedom House geeft een score van [18 van de 100](#) aan Egypte en het label 'non free'. Ook organisaties als [Human Rights Watch](#) spreken over structurele onderdrukking van de bevolking en het onrechtmatig straffen van vreedzaam protest door burgers.

Gezien de mogelijkheden om tot (politieke) voorwaarden te komen met de Egyptische overheid binnen het Strategisch Partnerschap over deze vier miljard en de specifieke financiering voor grensbewaking, dringen we erop aan bij het Europees Parlement en de Europese Raad om tijdens de onderhandelingen hierover concrete afspraken te maken op het gebied van vluchtelingen en mensenrechten.

Aanbevelingen

1. **Verbeter toegang tot de asielprocedure:** toegang tot de asielprocedure voor veel vluchtelingen in Egypte leidt momenteel tot schrijnende situaties waar mensen continu het risico lopen gedwongen uitgezet te worden naar conflictgebied.
 - a. De vlucht naar Egypte is erg [ingewikkeld en gevaarlijk](#) door strenge visa-voorwaarden waardoor veel mensen steeds gevaarlijkere smokkelroutes moeten nemen in de woestijn. **De Europese Unie moet inzetten op het loslaten van visa-voorwaarden voor vluchtelingen in Egypte.**

- b. In het grensgebied tussen Soedan en Egypte overlijden veel personen door bijvoorbeeld een tekort aan water terwijl zij lang in de woestijn moeten verblijven, bang om opgepakt en teruggestuurd te worden door de Egyptische grenspolitie. **De Europese Unie moet afspraken maken met de Egyptische overheid over het uitvoeren van zoek- en reddingsoperaties aan alle grenzen om sterfgevallen onder vluchtelingen te voorkomen. Grondige en transparante onderzoeken moeten worden uitgevoerd naar sterfgevallen en verdwijningen aan de grenzen zodat zorg wordt gedragen voor verantwoording en het voorkomen van toekomstige incidenten.**
 - c. Wanneer vluchtelingen in Egypte aankomen moeten zij urenlang reizen om in Cairo bij UNHCR zich te kunnen registreren als vluchteling. De wachtlijst hiervoor is echter inmiddels meer dan twee jaar. **De Europese Unie moet inzetten op een verkorting van deze wachtlijst om zo bescherming van vluchtelingen voorop te stellen en de toegang tot diensten van deze groep te verbeteren (zie aanbeveling 2).**
 - d. In de tussentijd lopen mensen ook het risico om opgepakt te worden door de Egyptische politie en naar bijvoorbeeld Soedan, Syrië en Eritrea uitgezet te worden. Ook vinden er pushbacks plaats. **De Europese Unie moet inzetten op non-refoulement in gesprekken met de Egyptische overheid, waar Egypte door middel van het tekenen van de Vluchtelingenverdrag uit 1951 ook aan verbonden is. Hierbij moet specifieke aandacht zijn voor alleenstaande kinderen die momenteel ook gedwongen worden uitgezet. Ook moet UNHCR [toegang](#) krijgen tot de detentiecentra waar mensen op de vlucht (onrechtmatig) worden vastgehouden.**
 - e. In 2025 heeft Egypte een voorstel voor nieuwe asielwetgeving aangenomen waarmee Egypte zelf de registratie van vluchtelingenstatus op zich neemt door middel van een specifieke commissie opgesteld door de overheid. Er bestaan echter grote zorgen rondom deze wetgeving vanuit Egyptische maatschappelijke organisaties die verwachten dat het de toegang tot de asielprocedure juist gaat bemoeilijken. **De Europese Unie moet met de Egyptische overheid afspraken maken over zorg voor individuele casusbeoordelingen en respect voor procedurele waarborgen voor alle personen die gedwongen worden uitgezet. Afspraken moeten onder andere gericht zijn op toegang tot eerlijke en transparante procedures, de mogelijkheid om individueel het besluit tot gedwongen uitzetting aan te vechten, toegang tot competente tolkdiensten en juridisch advies, en toegang tot een herziening van een negatieve beslissing. Daarnaast moet de EU zorgdragen voor het recht op een eerlijk proces van migranten en vluchtelingen die worden vastgehouden op basis van hun migratiestatus, inclusief het recht om te worden geïnformeerd over de redenen voor arrestatie, het recht om een advocaat naar keuze en adequate verdediging te hebben, en het recht om de rechtmatigheid van hun detentie aan te vechten.**
2. **Verbeter de toegang tot diensten voor mensen op de vlucht:** toegang tot medische zorg maar ook ondersteuning van humanitaire organisaties is vaak alleen mogelijk voor mensen met een erkende vluchtelingenstatus. Dit moet verbreed en verbeterd worden.
- a. Voor ongeregistreerde vluchtelingen is het bijna onmogelijk om medische zorg te krijgen. Ook al heeft iedereen ter wereld recht op medische zorg zoals

vastgelegd in de Egyptische grondwet, zonder vluchtelingenstatus moet mensen vaak betalen voor de zorg, en geld daarvoor hebben mensen niet. **De Europese Unie moet inzetten op het verbeteren van de toegang voor mensen op de vlucht tot onder andere medische zorg, educatie en juridische ondersteuning, zonder discriminatie. Dit volgt o.a. aanbevelingen van de recente IOB-evaluatie ‘[Tussen papier en praktijk](#)’ - Evaluatie van het Nederlandse mensenrechtenbeleid in een veranderende wereldorde (2017-2022) wat het volgende aanbeveelt: ‘Neem in elk migratiepartnerschap duidelijke waarborgen en concrete criteria op voor de naleving van mensenrechten, zoals de toegang tot humane en veilige opvang.’**

- b. In Egypte vallen veel diensten weg door het wegvallen van financiering door USAID. UNHCR Egypte heeft op 25 maart aangegeven dat het gebrek aan beschikbare financiering UNHCR heeft gedwongen alle medische behandelingen voor vluchtelingen in Egypte op te schorten, behalve noodhulpprocedures. Dit treft ongeveer 20.000 patiënten die nu bijvoorbeeld geen chemotherapie, hartoperaties en medicatie voor chronische ziekten zoals diabetes en hypertensie ontvangen. **De Europese Unie moet ervoor kiezen de 200 miljoen niet uit te geven aan grensbewaking maar aan de bescherming van vluchtelingen in Egypte.**

- 3. **Monitoring moet onafhankelijk en transparant plaatsvinden:** De monitoring van het partnerschap in haar geheel moet onafhankelijk kunnen plaatsvinden en rapportages hiervan moeten openbaar worden.
 - a. Ook moeten er consequenties worden verbonden aan de migratiesamenwerking met landen wanneer de bescherming van mensenrechten tekortschiet ([IOB, 2024](#)).

Conclusie

Volgende week wordt er gestemd over het voorstel en ook de Europese Raad moet nog akkoord gaan. De Europese Unie moet niet meegaan in het narratief rondom ‘cash for migrant’-deals en dit moment binnen lopende onderhandelingen aangrijpen om ervoor te zorgen dat alle onderdelen van het Strategisch Partnerschap worden uitgevoerd op een manier die mensenrechten waarborgt en bescherming en toegang tot diensten van mensen op de vlucht en Egyptische burgers garandeert.

Position paper Stichting Vluchteling (English version)

Summary

Next Tuesday, the European Parliament will vote on a four billion euro support package from the European Commission to Egypt in the form of loans. This is part of a broader support package that runs from 2024 to 2027, totaling 7.4 billion euros in economic support. Of this, one billion euros has already been transferred to the Egyptian government.

This entire support package was presented alongside the Strategic Partnership between the EU and Egypt. This Partnership was presented on 17 March 2024 and includes six themes: 1) political relations, 2) economic stability, 3) trade and investment, 4) migration, 5) security and 6) demography.

Within this Partnership, the European Union is providing 600 million in subsidies to the Egyptian government, of which 200 million within the theme of 'migration' will probably be spent on additional border control capacities. Stichting Vluchteling understands the European Union's desire to support the population of Egypt, but is very concerned about the agreements the European Union makes with Egypt about this funding, and specifically about the use of funding for possible additional border control.

More than 1.5 million people have fled to Egypt after the outbreak of the conflict in Sudan. More than 900,000 refugees are currently registered with UNHCR, of which more than 70% come from Sudan and 15% from Syria. There are also refugees from Eritrea, Ethiopia and Yemen who are staying in the country. The situation for refugees in the country is often dire. When refugees arrive in Egypt, they must register with UNHCR as refugees. However, the waiting list for this is more than two years. During this time, they run the risk of being forcibly deported to their country of origin. Unaccompanied children are also deported. Until registration as refugees is completed, access to services such as medical care and education for children is also barely accessible because in practice they have to be paid for.

The agreements now contain little to no agreements on human rights, refugee rights specifically and monitoring of the expenditure of the money. This while, in addition to the difficult situation for refugees in the country, human rights are under pressure throughout the country. Freedom House gives Egypt a score of 18 out of 100 and the label 'non-free'. Organisations such as Human Rights Watch also speak of structural oppression of the population and the unlawful punishment of peaceful protest by citizens.

Given the possibilities to reach (political) conditions with the Egyptian government within the Strategic Partnership on these four billion and the specific financing for border control, we urge the European Parliament and the European Council to make concrete agreements on refugees and human rights during the negotiations on this.

Recommendations

1. Improve access to the asylum procedure: access to the asylum procedure for many refugees in Egypt currently leads to dire situations where people are constantly at risk of being forcibly deported to conflict areas.
 - a. The flight to Egypt is very complicated and dangerous due to strict visa requirements, which force many people to take increasingly dangerous

smuggling routes in the desert. The European Union must focus on removing visa requirements for refugees.

- b. In the border area between Sudan and Egypt, many people die due to, for example, a lack of water while they have to stay in the desert for a long time, afraid of being arrested and sent back by the Egyptian border police. The European Union must make agreements with the Egyptian government on carrying out search and rescue operations at all borders to prevent deaths among refugees. Thorough and transparent investigations must be carried out into deaths and disappearances at the borders to ensure accountability and to prevent future incidents.
 - c. When refugees arrive in Egypt, they have to travel for hours to register as refugees with UNHCR in Cairo. However, the waiting list for this is now more than two years. The European Union must focus on shortening this waiting list in order to prioritise the protection of refugees and improve access to services for this group (see recommendation 2).
 - d. In the meantime, people also run the risk of being arrested by the Egyptian police and deported to Sudan, Syria and Eritrea, for example. Pushbacks are also taking place. The European Union must focus on non-refoulement in discussions with the Egyptian government, to which Egypt is also bound by signing the 1951 Refugee Convention. Specific attention must be paid to unaccompanied children who are currently also being forcibly deported. UNHCR must also be given access to the detention centres where people on the run are being held (unlawfully).
 - e. In 2025, Egypt adopted a proposal for new asylum legislation that will see Egypt take on the registration of refugee status itself through a specific committee set up by the government. However, there are major concerns about this legislation from Egyptian civil society organisations who expect that it will actually make access to the asylum procedure more difficult. The European Union must make agreements with the Egyptian government on ensuring individual case assessments and respect for procedural safeguards for all persons who are forcibly deported. Agreements should include access to fair and transparent procedures, the possibility to individually challenge the decision to forcibly deport, access to competent interpretation and legal advice, and access to a review of a negative decision. In addition, the EU should ensure the right to a fair trial for migrants and refugees detained on the basis of their migration status, including the right to be informed of the reasons for their arrest, the right to have a lawyer of their choice and adequate defence, and the right to challenge the lawfulness of their detention.
2. Improve access to services for people on the move: access to medical care but also support from humanitarian organisations is often only possible for people with recognised refugee status. This should be broadened and improved.
- a. For unregistered refugees, it is almost impossible to get medical care. Even though everyone in the world has the right to medical care as enshrined in the Egyptian constitution, without refugee status people often have to pay for care, and people do not have the money for that. The European Union must focus on improving access for people on the run to, among other things, medical care, education and legal support, without discrimination. This follows recommendations from the recent IOB evaluation 'Between paper and practice' - Evaluation of Dutch human rights policy in a changing world order

(2017-2022), which recommends the following: 'Include clear guarantees and concrete criteria for compliance with human rights in every migration partnership, such as access to humane and safe shelter.'

- b. In Egypt, many services are being discontinued due to the loss of funding from USAID. On 25 March, UNHCR Egypt indicated that the lack of available funding has forced UNHCR to suspend all medical treatment for refugees in Egypt, except for emergency aid procedures. This affects approximately 20,000 patients who are currently not receiving chemotherapy, heart surgery and medication for chronic diseases such as diabetes and hypertension. The European Union should choose not to spend the 200 million on border control but on the protection of refugees in Egypt.
3. Monitoring must be independent and transparent: Monitoring of the partnership as a whole must be able to take place independently and reports thereof must be made public.
 - a. Consequences must also be attached to migration cooperation with countries when the protection of human rights falls short (IOB, 2024).

Conclusion

The proposal will be voted on next week and the European Council must also agree. The European Union should not go along with the narrative around 'cash for migrants' deals and use this moment in ongoing negotiations to ensure that all parts of the Strategic Partnership are implemented in a way that guarantees human rights and protection and access to services for people on the run and Egyptian citizens.